

El llenguatge

Meres formes de llenguatge

22/X/1977

Els mots, els mateixos mots amb què, degudament ordenats, d'acord amb llur significat i llur ordenació gramatical, expressem el nostre pensament, poden ésser també considerats com a simples formes de llenguatge, i això és el que continuament fem els qui ens dediquem a estudiar-ne les particularitats i el funcionament. Reben, aleshores, dins la frase, un tractament insòlit, excepcional, tots ells com si fossin substantius. Efectivament, podríem dir, en aquest cas, que és el nom d'una preposició, d'una conjunció, d'un gerundi, etc., l'element que s'integra en una oració. A més, en el llenguatge escrit, i especialment en la tipografia, és usual, i gairebé obligat, de diferenciar aquests mots amb un caràcter de lletra especial (cursiva, negreta, etc.) o amb l'ús de les cometes. Pot resultar útil d'indicar alguns d'aquests tractaments excepcionals, és a dir, de les excepcions de la regla que constitueixen, per tal, en aquest cas sí, de confirmar-la i, sobretot, de posar-la en relleu. Vegem-ne, doncs, uns quants casos.

Segons una norma que, teòricament, no té excepcions, la preposició de revesteix la forma apostrofada davant de qualsevol mot començat en vocal o h: Aca-ba d'arribar, Són d'Hostafrancs. Escrivim, en canvi: El gerundi de arribar és arribant. No tothom, és cert, observa el mateix criteri en aquest casí més d'un s'hi manifesta vacil·lant. Nosaltres, seguint Fabra, del qual podríem, és clar, aduir centenars d'exemples, i fent correspondre el llenguatge escrit al parlat, en què s'observa una pausa ben clara, deixem sistemàticament d'apostrofar la preposició en aquests casos.

Ens consultaven no fa gaire i era correcte en tota ocasió dir, per exemple, A Barcelona... o bé, iniciant un escrit, calia dir «En Barcelona...» La nostra resposta és que davant noms geogràfics s'usa sempre la preocupació a: Sempre? Podríem dir, és clar, En Barcelona l'accent cau a la penúltima síl·laba.

Es sabut que davant els adjectius s'ha d'escriure tan i no tant encara que, en aquest cas, ja no es tracta d'una norma general. Escriuriem, per exemple, S'encarregarà de tots els detalls, tant tècnics com administratius. Però potser costaria més de trobar un exemple amb adjectius com bonic o senzill. Ara: agafant aquests mots com a meres formes de llenguatge, aviat hem confegit l'exemple: Tant bonic com senzill són paraules agudes.

Hi podríem afegir, encara, repeticions insòltes de mots, com No sap pronunciar pronunciar, i col·locació, també insòlita, d'un mot d'enllaç a la fi de l'oració: En aquest cas no s'ha d'usar en sinó amb.

Albert Jané